

Likabehandlingsplan

I likabehandlingsplanen ingår skollagens krav på en årlig plan mot kränkande behandling och diskrimineringslagens krav på en likabehandlingsplan mot diskriminering och trakasserier.

Kubens förskola

Ansvarig: Anette Gärdegård
Gäller från 20191231 till 20201231

Innehållsförteckning

<u>1</u>	<u>Bakgrund</u>	3
<u>2</u>	<u>Syfte</u>	3
<u>3</u>	<u>Det främjande arbetet för verksamhetens långsiktiga mål. Förskolans vision/helhetssyn</u>	3
<u>4</u>	<u>Utvärdering av tidigare plan</u>	3
<u>5</u>	<u>Slutsatser av årets kartläggning av om det finns risk för inslag av diskriminering eller kränkande behandling</u>	3
<u>6</u>	<u>Slutsatser av kartläggningen av barnens trygghet och trivsel</u>	3
<u>7</u>	<u>Mål för arbetet kommande år utifrån kartläggningen</u>	3
<u>8</u>	<u>Insatser och åtgärder för det främjande arbetet utifrån kartläggningen</u>	3
<u>9</u>	<u>Insatser och åtgärder för det förebyggande arbetet utifrån kartläggningen</u>	4
<u>10</u>	<u>Handlingsplan utifrån kartläggningen</u>	4
<u>11</u>	<u>Kompetensutvecklingsplan</u>	4
<u>12</u>	<u>Mål och åtgärder för det främjande arbetet kopplat till diskrimineringslag och skollag</u>	4
<u>13</u>	<u>Barns delaktighet i likabehandlingsarbetet</u>	4
<u>14</u>	<u>Vårdnadshavares kännedom</u>	4
<u>15</u>	<u>Kontaktperson</u>	4
<u>16</u>	<u>Rutiner vid akuta situationer</u>	4
<u>17</u>	<u>Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när barn kränker barn</u>	4
<u>18</u>	<u>Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar barn</u>	4
<u>19</u>	<u>Begreppens innebörd</u>	4
<u>20</u>	<u>Förskolans trivselregler med konsekvenser</u>	6
<u>21</u>	<u>Förskolans systematiska arbetsmiljöarbete</u>	6

NOLLTOLERANS

1 Bakgrund

Det råder ett absolut förbud för alla att kränka, diskriminera eller trakassera barn. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder.

2 Syfte

Syftet med en likabehandlingsplan är att barn ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

3 Det främjande arbetet för verksamhetens långsiktiga mål. Förskolans vision/helhetssyn

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Så står det i läroplan för förskolan Lpfö 18 och det är vårt uppdrag att konkretisera det i vardagen.

På Kubens förskola ska det råda ett öppet och accepterande förhållningssätt där alla respekteras. Alla barn har rätt att bli behandlade för att bli sitt bästa jag. Personalens uppgift är att i trygg miljö ge barnen sådana förutsättningar att deras självkänsla växer. Det ingår i varje personals uppdrag att främja barns lika rättigheter och möjligheter, förebygga, förhindra och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, samt att åtgärda och följa upp trakasserier och kränkande behandling.

På vår förskola visar vi varandra respekt och tänker på att vi är förebilder. Vi som arbetar här har alla ansvar och vi uppmuntrar varandra till kamratligt och respektfullt beteende.

Vi hjälper barnen att förstå hur konflikter kan uppstå och hur man kan lösa dem. Alla barn ska känna sig trygga och kunna känna glädje över att gå till förskolan.

KARTLÄGGNING

4 Utvärdering av tidigare plan

Utvärdering av tidigare plan visar att det finns en god medvetenhet hos pedagogerna att arbeta med konflikthantering tillsammans med barnen. Dock kräver det att vi systematiskt aktualiserar vår konflikthanteringsmetod årligen. Dels för att hålla arbetet aktuellt och utvecklande. Dels för att sätta in ny kollegor i arbetssättet. Förutom metoden hur vi behöver förhålla oss till barnens konflikter och hur vi kan hjälpa barnen att få verktyg att handskas med dem, har ett stödjande arbetssätt vuxit fram på de olika avdelningarna. Det kan vara att dramatisera olika dilemman eller handdockor som pratar om konflikter eller känslor. Att prata om känslor och att använda känslobilder verkar vara en metod som används mycket.

5 Slutsatser av årets kartläggning av om det finns risk för inslag av diskriminering eller kränkande behandling

Årets kartläggning ska ses som en fortsättning av föregående års arbete med konflikthanteringsmetoden. Konflikter och utanförskap kan upplevas kränkande för den enskilda individen. Förskolans rektor har även sett ett mönster vid utvecklingssamtal med avdelningarnas pedagoger att detta ofta är ett dilemma och kan vara en frustration för arbetet på avdelningarna. Vi har därför valt att fokusera på hur vi kan främja socialt hållbara relationer, där konflikthantering kan ses som en del av det arbetet. I kartläggningen dokumenteras vad som fungerar bra och vad som fungerar mindre bra i förhållande till sociala relationer. Varje avdelning väljer själv observationsunderlag. Observationerna ska besvara frågorna: När fungerar sociala relationer mellan barnen bra? När fungerar det mindre bra?

Våga: När vi är närvarande pedagoger, delar barnen i mindre grupper, erbjuder lockande aktiviteter och förstärker barnens goda handlingar mot varandra stärks de goda sociala relationerna. När vi brister i detta eller inte organiserar tex övergångar, rutinsituationer eller inte har närvarande

pedagoger så kan barnen bli oroliga, testande och ta till ett felaktigt beteende.

Vilja: Vår gruppammansättning är satt med god omsorg så att varje barn till så stor del som möjligt ska kunna uppnå sin fulla potential. Närvarande och observanta pedagoger är bidragande faktorer till de goda samspelet. Att pedagogerna vet vad de ska göra varje dag så inte planering sker över barnens huvud.

När det fungerar dåligt har vi inte uppnått det ovanstående.

Växa: Att dela barnen i mindre grupper och att dela på barn där konflikt ofta uppstår, ser vi som framgångsfaktorer. Tydliga miljöer där barnen vet vad de kan göra med materialet är en annan framgångsfaktor. Tvärtom, många barn tillsammans på liten yta med otydliga miljöer, ökar risken för konflikter och försämrar de sociala relationerna.

Veta: När pedagogerna är närvarande som stöd och trygghet och de har någon att vända sig till, då fungerar det bra. Barn som har behov av extra stöd i sin kontakt med andra barn, går vi pedagoger in och hjälper dem. Miljö och material är anpassade till de intressen och behov som finns. Barnen är introducerade i dessa och det finns tydliga förhållningssätt kring dem. Vi jobbar aktivt med att stärka de sociala relationerna, genom att i starten av läsåret ha lära känna lekar, ”samarbetsövningar”, att vara en fiffig och hjälpsam kompis. Vi arbetar regelbundet med att synliggöra vardagliga sociala utmaningar och situationer där vi använder oss av bl a konflikthanteringsmetoden. Vi använder oss av drama där vi återspeglar och bearbetar sociala händelser som sker i verksamheten.

Sammanfattningsvis när det är bra: Tydliga ramar i miljön, ansvar för materialet, återkommande rutiner, med närvarande bekräftande pedagoger och låta barnen ha inflytande i verksamheten. När det inte fungerar bra: När det inte finns förutsättningar för att uppfylla dem.

6 utsatser av kartläggningen av barnens trygghet och trivsel

De gemensamma faktorerna förefaller vara närvarande pedagoger och god organisation. Varje avdelning behöver identifiera sina svaga punkter och arbeta för att förbättra dem. Vissa aspekter förefaller vara lika oberoende av ålder på barnen; övergångar, gruppstorlekar, gruppammansättningar, undervisningsmiljön och närvarande pedagoger. Arbetssätt och pedagogiskt innehåll kan däremot se olika ut beroende av barnens ålder.

7 Mål för arbetet kommande år utifrån kartläggningen

Målet är att alla avdelningar formulerar riktlinjer hur vi arbetar för att främja socialt hållbara relationer. Riktlinjerna skall vara anpassade för avdelningens behov och barnens ålder.

8 Insatser och åtgärder för det främjande arbetet utifrån kartläggningen

Alla pedagoger deltar i fortbildning om Barnkonventionen på våra Pedagogiska caféer. Materialet som används är från Barnombudsmannen. Till materialet finns det diskussionsfrågor där vi får hjälp att sätta in Barnkonventionen till vår kontext på förskolan.

9 Insatser och åtgärder för det förebyggande arbetet utifrån kartläggningen

Varje avdelning utgår från sin kartläggning om hur de sociala relationerna fungerar mellan barnen. Utifrån detta arbetar varje avdelning fram riktlinjer hur de kan arbeta för att stärka de sociala relationerna och förebygga negativ utveckling för det enskilda barnet och gruppen. Riktlinjerna ska passa barnens ålder och gruppens sammansättning. Arbetssätt, förhållningssätt, barnsyn, pedagogisk miljö, grupp sammansättningar och organisation av dagen är viktiga delar i detta arbete. Som teoretiskt stöd väljs litteratur rekommenderad av specialpedagogerna. Tid avsätts på arbetslagsträffar för att diskutera avdelningsvist. Arbetslagsledarna följer upp hur arbetet går på arbetslagsledarträffarna. Ledningen för träffarna ansvarar för att kontinuerligt lyfta hur arbetet med sociala relationer går.

10 Handlingsplan utifrån kartläggningen

Mål	Insatser	Ansvarig	Uppföljning/ utvärdering
Utvärdering av föregående års likabehandlingsplan och planering av kartläggning på avdelningen.	Pedagogiskt café. Ht-19. Tvärgrupp 1	Rektor. Arbetslagsledare	

Begreppsinnebörd: Vad innebär socialt hållbara relationer?	Pedagogiskt café. Ht-19. Tvärgrupp 2	Rektor. Arbetslagsledarsamordnare.	
Åtgärder/insatser: Vad kan främja socialt hållbara relationer?	Pedagogiskt café. Ht-19. Tvärgrupp 3	Rektor. Arbetslagsledarsamordnare.	
Pedagogroll och förhållningssätt som stödjer socialt hållbara relationer	Pedagogiskt café. Ht-19. Tvärgrupp 4	Rektor. Arbetslagsledarsamordnare.	
Arbeta fram riktlinjer för hur vi arbetar för att främja socialt hållbara relationer. Riktlinjerna skall vara anpassade för avdelningens behov och barnens ålder.	Utvecklingsdag 27/1-20. Diskussioner i arbetslag.	Rektor. Arbetslagsledarsamordnare. Arbetslagsledare.	
Sammanställa avdelningarnas riktlinjer för att skapa en gemensam bild av åtgärder och insatser.		Arbetslagsledarsamordnare.	Maj-20 Dec-20
Fortbildning i Barnkonventionen	Pedagogiskt café vt-20	Rektor. Arbetslagsledarsamordnare.	Maj-20

11 Kompetensutvecklingsplan

Vi utgår från det kollegiala lärandet och aktuell forskning.

Diskussioner förs avdelningsvis av avdelningens pedagoger och de diskussionerna lyfts upp på arbetslagsledarträffarna för att sammanfatta hela förskolans arbete, samt för att inspirera varandra om olika åtgärder.

Fortbildning av barnkonventionen genomförs i tvärgrupper på Pedagogiskt café.

FRÄMJANDE ARBETE

12 Mål och åtgärder för det främjande arbetet kopplat till diskrimineringslag och skollag

Målet är att det råder en samsyn på förskolan vad gäller förhållningssätt, lärande och barnsyn.

För att uppnå detta ska diskussioner föras mellan arbetslagsledarträffarna och arbetslagen samt vid apt. Genom denna växelverkan och allas delaktighet förankras gemensamt tagna beslut.

13 Barns delaktighet i likabehandlingsarbetet

- Barnen involveras indirekt genom kartläggningen
- Riktlinjerna utgår från barnets- och gruppens behov

14 Vårdnadshavares kännedom

Barn och föräldrar introduceras vid introduktionen om förskolans likabehandlingsarbete. Likabehandlingsplan och konflikthanteringsplan offentliggörs på V-klass på webben och information om var vårdnadshavare kan hitta dessa informeras om på föräldramöten och veckobrev.

15 Kontaktperson

Anette Gärdegård   073-270 21 57

16 Rutiner vid akuta situationer

- Akut situation har uppstått
- Alla inblandade tas om hand
- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar barnets hemvist
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas
- Rektor kontaktas
- Skyndsam anmälan till LISA systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och kultur ingår i kartläggningen
- I dessa situationer ska elevhälsan och/eller andra myndigheter kopplas in

- Utifrån utredningens resultat genomförs åtgärder
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering

17 Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när barn kränker barn

- Det råder nolltolerans mot fysisk och psykiskt våld.
- Personalen hjälper barnen att lösa konflikten utifrån konflikthanteringsmetoden.
- Personal som får information om att ett barn känner sig eller känt sig utsatt för kränkande behandling gör en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och vilka åtgärder som skall vidtas
- Vid speciella händelser kontaktas berörda föräldrar och insatser diskuteras
- Ev. insatser av åtgärder dokumenteras av ansvarig personal på förskolan. LISA anmälan upprättas.
- Samtal i barngruppen om hur man är en god kamrat
- Förskolechefen informeras alltid vid allvarliga händelser
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering

18 Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när vuxen kränker eller diskriminerar barn

- Förskolechef/rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare
- Arbetet dokumenteras fortlöpande
- Förskolechef samtalar med berörda
- Föräldrarna informeras och samarbete med hemmet inleds
- Stödjande samtal med den utsatte och övriga berörda
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter

19 Begreppens innebörd

Definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till en barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i förskolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I förskolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• **Funktionsnedsättning**

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• **Sexuell läggning**

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell

natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i förskolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av förskolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom förskolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

20 Förskolans trivselregler

- Vi är artiga
- Vi använder ett vårdat språk
- Vi hälsar på alla, barn och vuxna
- Vi har ett positivt och trevligt bemötande
- Vi visar varandra ömsesidig respekt
- Vi tillåter olikheter
- Vi ställer upp och hjälper varandra
- Alla ansvarar för ordning och reda inne och ute på gården

21 Förskolans systematiska arbetsmiljöarbete

Vi följer förskolans årshjul.